

Біловус Олександр

студент гр.ФФАМ-11,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Іванова А.М.

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Стратегічними завданнями розвитку соціально-економічної системи нашої держави є перехід національної економіки на інноваційний вектор розвитку, унеможливлення глибокої диференціації населення за рівнями доходів, подолання бідності, активізація процесів з утворення середнього класу у суспільстві, інтеграція національної економіки до світового господарства тощо.

Досягти поставлених завдань можливо за допомогою застосування ефективних інструментів фінансового регулювання економіки, завдяки реалізації державою економічної політики, одним з основних функціональних елементів якої є податкова політика.

Податкова політика є виключним повноваженням держави, яке реалізується через систему уповноважених органів державної влади та місцевого самоврядування згідно з цілями та завданнями соціально-економічного розвитку, відповідно до цього і визначається сутність, структура та роль системи оподаткування в економіці країни. Реалізація податкової політики можлива завдяки існуванню певних суспільно-економічних інститутів, зокрема фіскальних.

Фіскальними інститутами вважають законодавчо закріплені форми організації відносин між державою та платниками податків та наділені відповідними повноваженнями в сфері реалізації податкової політики органи державної влади та місцевого самоврядування.

Слід зазначити, що принципи побудови взаємовідносин між державою та платниками податків, суть та роль системи оподаткування формалізуються у податковій політиці держави, яка належить до виняткових повноважень органів державної влади, та практично реалізуються за допомогою методів та інструментів податкового регулювання. У свою чергу податкове регулювання економіки є складовою загальної системи державного регулювання економіки.

Державне регулювання економіки Трофимчук О. А. [1] пропонує розуміти як «діяльність держави, що здійснюється за допомогою наявних у неї інструментів та з метою цілеспрямованого впливу на структурні складові економіки країни та їх динаміку, відповідно до поставлених цілей».

Мельник В.В. [2] пропонує розуміти державне регулювання економіки як «засіб забезпечення рівноваги економіки країни загалом та сталого розвитку окремих територій зокрема».

Державне регулювання економіки за допомогою податкових методів та інструментів розглядається як податкове регулювання. Його характерними ознаками є:

- охоплення окремої ланки фінансових відносин країни – податкових відносин, що виникають між державою та платниками податків;

- залучення до сфери впливу всіх макроекономічних суб'єктів держави, оскільки всі фізичні та юридичні особи сплачують певні податки, тобто охоплення всієї економічної системи держави;

- є елементом загальної системи управління державою, оскільки забезпечує її необхідними фінансовими ресурсами для виконання державних функцій;

- являє собою практичну діяльність органів державної влади у сфері планування, нормативно-правового регулювання та справляння податків і зборів;

- функціонування державного податкового регулювання забезпечується системою органів державної законодавчої, виконавчої та судової влади, які відповідно до законодавства наділені повноваженнями у сфері оподаткування, а також науково-дослідними установами;

- відносини у сфері державного податкового регулювання чітко регламентуються закріпленими законами та іншими нормативно-правовими актами;

- являє собою циклічний процес прийняття рішень у сфері встановлення, справляння та контролю за своєчасністю та повнотою сплати податків і зборів.

У цьому контексті податкове регулювання як складова державного регулювання економіки здійснюється з метою досягнення бажаної та зміни діючої поведінки платників податків, що дозволяє досягти у довгостроковій перспективі певних цілей соціально-економічного розвитку суспільства, а у коротко-строковій – сформулювати бажану поведінку платників податків. Податкове регулювання спрямовано також і на захист інтересів економічних суб'єктів.

Література

1. Трофимчук О. А. Державне регулювання економіки: теоретичне переосмислення у XXI ст. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 206-212.

2. Мельник В. В. Державне регулювання господарської діяльності в умовах сучасної економічної політики України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 88-90.